

Ehdotus A 1959/UHN
Käsittelijä Kestävä Pohjola -valiokunta

Mietintö, joka koskee jäsenehdotusta aurinkokennojen käytön edistämisestä suurilla pysäköintialueilla

Kestävä Pohjola -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että analysoidaan, millaista hyötyä saavutettaisiin, jos suurten pysäköintilaitosten yhteyteen vaadittaisiin aurinkokennoja.

Taustaa

Yksityisautoilun vihreä siirtymä muuttaa merkittävästi tapaa, jolla yhteiskuntamme käyttää energiaa. Sähköautojen lataaminen tulee asettamaan suuria vaatimuksia sähköverkon laajentamiselle ja mukauttamiselle. Erityinen sähköautoihin liittyvä haaste on, että ladattaessa autoja kotona se tapahtuu ajankohtana, jolloin aurinkoenergian määrä on alimmillaan. Siksi tulisikin suosia päiväsaikaan – normaalina työaikana – tapahtuvaa latausta, sillä silloin aurinkoenergian määrä on korkeimmillaan vuorokaudessa.

Suuret työpaikat voisivat toimia latauksen solmukohtina, mutta sähköverkko asettaa tälle omat rajoitteensa.

Vihreän siirtymän nopeuttamisen ja kustannusten kannalta olisi hyödyllistä, jos aurinkoenergiaa tuotettaisiin suurten työpaikkojen yhteydessä.

Useissa Euroopan maissa on ryhdytty edellyttämään aurinkokennojen asentamista pysäköintialueille, sillä monissa näissä lämpimissä maissa katetaan pysäköintipaikkoja jo ennestään varjopaikkojen luomiseksi. Tämä on taloudellisesti kannattava yhdistelmä. Pohjoismaissa monien suurien työpaikkojen ympärillä on tilaa, joten aurinkokennojen asentaminen näille ympäröiville alueille voisi periaatteessa olla kannattavaa.

Maissamme on kuitenkin poikkeukselliset aurinko-olosuhteet, sillä valon määrä jakautuu epätasaisesti vuodenaikojen mukaan. Jäsenehdotuksen tavoitteena onkin se, että selvitetäisiin, mitä hyötyjä ja haittoja aurinkokennojen asentamisesta suurten pysäköintilaitosten yhteyteen olisi.

Valiokunnan näkemykset

Valiokunta toteaa, että suunnitteilla olevat aurinkopuistot joutuvat vihreän siirtymän edetessä kilpailemaan tilasta muiden maankäyttötarkoitusten, kuten tuulipuistojen, kanssa. Maatalouden hiilidioksidipäästöjä pyritään hillitsemään ja luonnon monimuotoisuutta suojelemaan poistamalla heikosti tuottavia, hiilipitoisia ja ilmastoa kuormittavia kosteikkoja viljelykäytöstä sekä metsittämällä ja ennallistamalla maatalousmaata, mikä lisää sekin kilpailua aurinkosähkön tuotantoon soveltuvista alueista.

Valiokunta katsoo, että Pohjoismaille voi olla paljon hyötyä käynnissä olevasta tiedon kartuttamisesta, ja korostaa sen tärkeyttä, että varmistetaan tiedonjako ja kokemustenvaihto Pohjoismaiden välillä.

Euroopan komissio on perustanut REPowerEU-suunnitelman vastauksena Venäjän Ukrainassa käymän hyökkäyssodan aiheuttamiin ongelmiin ja maailmanlaajuisen energiamarkkinoiden häiriöihin. Toukokuussa 2022 käynnistetyin suunnitelman tuella EU voi tehokkaammin säästää energiaa, tuottaa puhdasta energiaa ja monipuolistaa energiantoimituksia. Aurinkoenergiajärjestelmät ovat jo pitkään olleet edullinen ja luotettava lämmitysratkaisu monissa Euroopan maissa ¹, mutta kokonaisuutena aurinkolämpö täyttää vain noin 1,5 prosenttia lämmitystarpeista ². Vuoteen 2030 ulottuvien EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi aurinkolämmöllä ja geotermisellä energialla täytettävän kysynnän olisi vähintään kolminkertaistuttava.

Valiokunta toteaa, että EU on hyväksynyt aurinkoenergiastrategian ja EU:n laajuisen aurinkokattoaloitteen, joilla se edistää REPowerEU-suunnitelman täytäntöönpanoa. Aurinkokattoaloitteen avulla EU aikoo

- *nostaa uusiutuvien energialähteiden osuutta koskevan, vuodeksi 2030 asetetun tavoitteen 45 prosenttiin*
- *rajoittaa katoille asennettavia aurinkosähköjärjestelmiä, myös suuria aurinkosähköjärjestelmiä, koskevan lupamenettelyn keston enintään kolmeen kuukauteen*
- *antaa säännöksiä sen varmistamiseksi, että kaikki uudet rakennukset ovat valmiita aurinkosähkön tuotantoon*
- *tehdä kattoaurinkosähköjärjestelmien asennuksen pakolliseksi seuraavissa:*
- *vuoteen 2026 mennessä kaikissa uusissa julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa, joiden hyötypinta-ala on yli 250 m²*

¹ Competitiveness of the heating and cooling industry and services, EU:n julkaisutoimisto (europa.eu).

² Aurinkolämmön osuus oli 38 GWth, joka muodostui pääasiassa kotitalouksien lämpimän käyttöveden aurinkolämmitysjärjestelmistä, ja vuonna 2019 tämä osuus kasvoi 1,6 GWth. Eurostat.

- vuoteen 2027 mennessä kaikissa olemassa olevissa julkisissa ja kaupallisissa rakennuksissa, joiden hyötypinta-ala on yli 250 m²
- vuoteen 2029 mennessä kaikissa uusissa asuinrakennuksissa.

Valiokunta toteaa EU:n aurinkoenergiastrategiassa mainittavan, että voimalaitosmittakaavan hankkeiden tarvittava lisääntyminen kohtaa jatkossa yhä enemmän haasteita, jotka liittyvät maan kilpaileviin käyttötarkoituksiin ja yleiseen hyväksyntään. Jäsenvaltioita kehoitetaan siksi tekemään kartoitus, jossa yksilöidään uusiutuvan energian laitosten sopivat sijaintipaikat. Niitä kehoitetaan myös nimeämään uusiutuvan energian ydinkehittämisaalueet, joilla lupien myöntäminen on yksinkertaisempaa ja nopeampaa kuin muualla, ja rajoittamaan samalla vaikutuksia muuhun maankäyttöön sekä säilyttämään ympäristönsuojelun taso.

Valiokunta katsoo, että ehdotusta, joka koskee analyysia suurten pysäköintilaitosten yhteyteen asennettavien aurinkokennojen hyödystä, on tarkasteltava EU:n aurinkoenergiastrategian ja EU:n aurinkokattoaloitteen valossa. Siksi olisi aiheellista toteuttaa kartoitus, jossa yksilöidään uusiutuvan energian tuotantolaitosten ja aurinkokattojen sopivat sijaintipaikat. Tavoitteena on sekä tehokkuuden maksimointi että ympäristönsuojelunäkökohtien turvaaminen.

Valiokunnan enemmistö halusi jatkaa jäsenehdotuksen käsittelyä varmistaakseen, että aurinkokennohankkeiden tueksi saadaan nykyistä enemmän taustatietoa. Keskiryhmä ja Pohjoismaiden vihreä vasemmisto korostivat tiedonkeruun tärkeyttä ja huomauttivat, että ehdotuksen tulee keskittyä nimenomaan siihen. Vapaa Pohjola piti kansallisia analyyseja suotavampina kuin alueellista analyysia. Konservatiivinen ryhmä ei pidä jäsenehdotusta Pohjoismaiden neuvoston näkökulmasta relevanttina ja ehdotti, ettei sen käsittelyä jatkettaisi. Vapaa Pohjola kannatti näkemystä. Valiokunnan enemmistö kuitenkin kannatti käsittelyn jatkamista, jolloin konservatiivinen ryhmä ehdotti aurinko-olosuhteiden sisällyttämistä tekstiin, koska aurinkokennojen sijainti vaikuttaa auringosta saatavan säteilyenergian määrään. Vapaa Pohjola huomautti, ettei jäsenehdotuksen vaikutuksista ole tietoa ja että alustavan analyysin on oltava kattavampi. Tästä syystä Vapaa Pohjola ei kannata ehdotusta.

Tukholmassa 6. helmikuuta 2024

Tove Elise Madland (A)

Johan Andersson (S)

Malin Larsson (S)

Åsa Karlsson (S)

Ola Elvestuen (V)

Anna Falkenberg (Sb)

Emma Berginger (MP)

Krista Mikkonen (vihr.)

Heikki Autto (kok.)

Teitur Björn Einarsson (Sj.)

Mariane Paviasen (IA)

Lotta Johnsson Fornarve (L)